

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"ר 28593-08-15 מיטלמן ואח' נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט הבכיר ירון בשן

מעוררים
 1. הרצל מיטלמן
 2. החברה חברה לביטוח בע"מ

נגד

משיבים
 1. יצחק כהן
 2. אופיר פלישר
 3. שומרה חב' לביטוח בע"מ

פסק דין

- 1
- 2 1. זוהי תביעה לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה -- 1975 (להלן חוק פלתי"ד) בגין נזק
- 3 גוף שנגרם למשיב 1 (להלן: התובע) בתאונת דרכים. עוד לפני התאונה ובלי קשר אליה, נקבעה לתובע
- 4 נכות כללית ע"י המוסד לביטוח לאומי (להלן המל"ל). בין השאר נקבעו לו 30% נכות נפשית. כבי
- 5 הרשם מינה מומחה מטעם בית-המשפט בתחום הפסיכיאטרי, על מנת שיבדוק טענה של התובע
- 6 שבעקבות תאונת דרכים החמירה נכותו הנפשית. המערערים (שהם נתבעים בהליך העיקרי) מבקשים
- 7 להציג למומחה את התיוד הרלבנטי מהמל"ל, או לפחות את המידע אודות קביעת דרגת הנכות.
- 8 התובע מתנגד לכך. כבי הרשם קיבל את עמדת התובע ועל-כך הוגש ערעור זה.
- 9
- 10 2. ביום 25.6.15 החליט כבי הרשם גבאי: "הלכה פסוקה היא כי: אין להציג את דוחות הועדה
- 11 הרפואית של המל"ל בפני המומחה שנתמנה על ידי ביהמ"ש. זאת לאור הוראת תקנה 8(א) לתקנות
- 12 פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מומחים), תשמ"ז - 1986 ואף מטעמים של מדיניות: הצגת
- 13 מסקנותיהן של הועדות הרפואיות של המל"ל בפני המומחה, לפני שגיבש את עמדתו המקצועית,
- 14 עשויה לפגוע בשיקול הדעת העצמאי שלו. מסמכים אלה, כמו מסמכים אחרים האסורים להצגה,
- 15 לא יוצגו בפני המומחה, גם בשלבים מאוחרים יותר, אך הם עשויים לשמש כנתון ביסוד תזה המוצגת
- 16 בפני המומחה בעת חקירתו" (אליעזר ריבלין, ותאונת דרכים (מהדורה 4, 2012) 769-768).
- 17 לפיכך אני דוחה את הבקשה. הנתבעים רשאים להמציא למומחה מסמכים רפואיים כדין לגבי עברו
- 18 הרפואי של התובע."
- 19
- 20 3. המערערים חולקים על החלטה זו. הם סבורים שבלי להביא לידיעת המומחה שמינה בית-המשפט
- 21 את קביעות המל"ל, הוא לא יוכל להעריך את השינוי שהתחולל אצל התובע. לדעתם פסיקת בתני-
- 22 המשפט מגלה "גמישות" בנוגע לטיב המידע שניתן להביא בפני מומחה בתחום הפסיכיאטרי ואין לומר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"ר 15-08-28593 מיטלמן ואח' נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

- 1 קטגורית שהמצאת התיעוד הרפואי של המל"ל למומחה פסולה. הם גם טוענים שעל הענין חלה
2 דוקטרינת החשתק השיפוטי שמכוחה מנוע התובע מלהתכחש לדרגת הנכות שקבע לו המל"ל.
3 התובע סבור שהמצב המשפטי פשוט וחד-משמעי והמצאת התיעוד המבוקש פשוט אסורה, כפי
4 שהחליט כב' הרשם. הוא גם סבור שעל הענין לא חלה דוקטרינת החשתק השיפוטי.
5
6 4. מסגרת הדין המסדירה את הסוגיה היא תקנה 8(א) לתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים
7 (מומחים), תשמ"ז – 1986 המורה על המצאה למומחה של "כל המסמכים בדבר הטיפול הרפואי
8 שניתן לו ובדבר הבדיקות שנבדק לצורך אותו טיפול הנוגעים לענין שבמחלוקת, ובלבד שלא יגיש
9 למומחה מטעם בית-המשפט מסד נתונים מיטבי על מנת שיעריך את מצבו של התובע באופן עצמאי
10 ואובייקטיבי, מבלי שדעתו תושפע מדעה שהביע בענין מומחה אחר. צודקים המערערים בטענה שבת-י
11 המשפט התירו להציג למומחה פסיכיאטרי מסמכים שלא היו מתירים להציג למומחה אחר. לרוב,
12 מדובר היה במסמכים אשר אינם בדבר טיפול רפואי או בדיקות במשמעות המקובלת, שכן בהערכת
13 מצבו של נבדק נזקקים פסיכיאטרים גם למידע אודות התנהגות התובע ותפקודו מחוץ לחדר הבדיקה.
14 עם זאת, גם מומחה פסיכיאטרי מצופה להגיע להערכה אובייקטיבית ועצמאית של מצב הנבדק.
15
16 5. המערערים רוצים להביא בפני המומחה שני דברים קשורים אך שונים זה מזה:
17 (א) עצם המידע שעמד בפני המל"ל. לדעת המערערים זהו חלק ממיסד הנתונים הנחוץ למומחה על מנת
18 לדעת מה היה מצבו הקודם של התובע.
19 (ב) קביעת הנכות על-ידי המל"ל, על מנת שהמומחה לא יטעה להעריך את מצבו של התובע לפני
20 התאונה באופן שונה משהעריך אותו המל"ל.
21
22 6. אין זה נדיר כלל שחוות-דעת רפואית (שהגשתה מותרת כאחד החריגים לכלל הפוסל עדות סברה)
23 כוללת בתוכה גם עדות "מכלי ראשון", דהיינו, ממצאי בדיקה שערך מחוזה הדעה, או התרשמויות
24 בלתי אמצעיות שלו. כאשר נקבע שאין להציג בפני המומחה מטעם בית-המשפט "חוות-דעת", מתעורר
25 החשש שאגב כך תאבד גם העדות "מכלי ראשון" הכוללת מיזע, שעשוי להועיל למומחה להגיע
26 למסקנתו העצמאית. כך למשל, כאשר רופא בדק אדם לשם הכנת חוות-דעת ותיעד ממצא רפואי, יש
27 לכאורה טעם שממצא זה יובא לידיעת המומחה שמונה להעריך את מצב התובע, אמילו אסור לחשוף
28 בפניו את מסקנות הבדק. דומה שכאשר הבדיקה נערכת על-ידי גורם שאינו משרת את האינטרס של
29 התובע (כמו המל"ל), יש מידה ניכרת של אמינות לאותו ממצא וגובר הרצון שלא "לאבדו". לכאורה,
30 זה המקום לגלות "גמישות" כלפי התיעוד שיחשף בפני מומחה רפואי: אף שהבדיקה הפסיכיאטרית
31 שנערכה לתובע במל"ל לא נועדה "לטפל בו" (במובן הרפואי הצר), היא נועדה "לטפל" בצרותיו. האם
32 ניתן לחלף מהתיעוד שבתיק המל"ל מידע מכלי ראשון כמו "ממצאי בדיקה" שיכול לסייע למומחה
33 שמינה בית-המשפט להגיע למסקנה עצמאית? עיינתי בתיק ומצאתי בו רק שורות בודדות המתארות
34

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"ר 28593-08-15 מיטלמן ואח' נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

- 1 בדיקות שנערכו לתובע. מידע מועט זה אינו בסיס המידע העיקרי שעליו בוססה קביעת הנכות. התובע
 2 היה בטיפול פסיכיאטרי סדיר שתועד, לרבות טיפול תרופתי. לא נראה שהמומחה מטעם בית-המשפט
 3 יתקשה להעריך את מצבו בטרם היה מעורב בתאונת הדרכים על-סמך התייעוד הרפואי המקורי של
 4 בדיקותיו והטיפול בו.
 5
 6 7. הסקת המסקנות של הוועדה הרפואית – שקלול של המידע שנאסף לשם קביעת "דרגת נכות" - אינה
 7 יכולה לסייע למומחה להגיע לדעה עצמאית כלל. חשיפתה בפני המומחה מבוקשת דווקא ובמפורש
 8 כדי לצמצם את יכולתו להגיע למסקנה עצמאית. בלשון המערערים: "...כל שהמערערים מבקשים
 9 הוא להביא לידיעת מומחה ביהמ"ש את העובדה המוגמרת, שאינה שנויה במחלוקת, על כי למשיב
 10 קיימת נכות צמיתה בשיעור 30% ללא קשר לאירוע התאונה, ומנקודה זו ואילך, עליו "לגזור" את
 11 הנכות שנתרה לו, ככל שנתרה, כתוצאה מאירוע התאונה הנזונה." (סעיף 33 להודעת הערעור). וגם
 12 "טול מקרה בו המשיב מספר למומחה ביהמ"ש כי מצבו ערב התאונה השתפר פלאים וכי מצבו כיום
 13 הוא רק כתוצאה מפגיעתו באירוע התאונה? במצב כזה עלול מומחה ביהמ"ש לטעות ולקבוע כי
 14 לתובע נותרה נכות צמיתה בשיעור 20% בגין אירוע התאונה ולייחס רק 10% בגין מצב רפואי קודם
 15 בעוד שבפועל, למשיב נכות עבר בשיעור 30%..." (סעיף 35 להודעת הערעור).
 16
 17 8. המערערים מתייחסים לדרגת הנכות שקבע המל"ל כאל "אמת", שלאחר שנקבעה, אין להרהר
 18 אחריה ואין לבחון אותה שוב. גישה זו מוטעית. קביעת דרגת נכות כללית אינה "סטטוס" המחייב
 19 אוניברסלית ומלווה את נושאו לכל מקום ולכל ענין. לאור גישה זו סבורים המערערים שכל הערכה
 20 שונה תהיה בהכרח "טעות". "קידוש" זה של קביעת הנכות הכללית במל"ל אינו מתחייב מהדין או
 21 מההיגיון. מקום שבו הגיעו מומחים שונים למסקנות שונות מאותו מידע, עלולה כל אחת מהקביעות
 22 להיות שגויה, או ששתיהן עשויות להיות נכונות, בשים לב לצרכים ולחקשרים המשפטיים השונים
 23 שלמענם באו לעולם. יתירה מזו: הערכה מאוחרת נהנית מיתרון של הבנה בדעיכה של מידע שאולי
 24 הוערך בעבר באופן שגוי. יתכן שמה שנראה בנקודת זמן אחת כמצדיק אבחנה מסוימת, יובן בעתיד,
 25 לאור התפתחויות מאוחרות, כמצדיק אבחנה אחרת – וגם אומדן נכות אחר. משמע, יתכן שמומחה
 26 המביט לאחור, יסיק שהאבחנה שניתנה לתובע אי-אז בעבר אינה נכונה והיתה מחמירה מדי או מקלה
 27 מדי. אין הכרח להניח שכל חריגה של מומחה בית-המשפט מקביעות המל"ל היא "שגויה".
 28
 29 9. השאלות הנחוצות להכרעה במשפט הן "מה נכונו הנוכחית של התובע – ומה ממנה נגרם בתאונה?"
 30 לא יכול להיות ספק שהמענה מיטבי יכול לבוא מפי מומחה המוערך את מכלול המידע בזמן הוזה,
 31 תוך בחינה מחדש של ההיסטוריה הרפואית של התובע. בית-המשפט אמור לבקש אחר האמת – ולא
 32 למנוע את בירור האמת כדי ליצור הרמוניה מלאכותית, כפויה, בין הכרעות המל"ל לבין הראיות
 33 שבפניו. הדוגמא שנתנו המערערים בסעיף 35 להודעת הערעור שצוטט קודם, מדגימה דווקא את

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"ר 28593-08-15 מיטלמן ואח' נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

1 חולשת טיעונים: המצב שבו יעריך המומחה שלתובע רק 20% נכות שמחציתם קדמו לתאונה, אינו
 2 מקפח את המערערים, אלא, אולי, מצביע על כך שהמל"ל טעה בעבר ושילם לתובע תגמולים מופרזים.
 3
 4 10. המערערים טוענים שעל התובע חלה דוקטרינת השתק שיפוטי ולאחר שהתקבלה טענתו בהליך
 5 במל"ל, הוא מנוע מלהתכחש לאותה טענה כיום. התובע סבור ש"לא ברור מה ה"טענה" אותה טען
 6 המשיב בהליך משפטי קודם (שכאמור לא היה), ואיזו "טענה הפוכה" (לשיטת המערערים) הוא
 7 טוען כעת. למותר לציין שתלונות שמתלונן אדם בפני ועדה רפואית של ביטוח לאומי אינה בגדר
 8 "טענה בהליך משפטי קודם" לענין זה. (סעיף 12 לסיכומים). המערערים הבהירו בסיכומי התשובה
 9 כי ההליך בוועדה הרפואית הוא אותו "הליך משפטי קודם", אך הם נמנעו מלציין מהי הטענה שטען
 10 התובע בוועדה הרפואית ומהי הטענה הסותרת שהוא טוען כעת – ולא בכדי. גם בוועדה הרפואית וגם
 11 כעת טוען התובע לקיומה של נכות פסיכיאטרית. ההליכים בפני המל"ל אכן משתיקים את התובע
 12 מלטעון כיום שכלל לא היתה לו נכות נפשית לפני התאונה – אלא, שלא זו טענתו. עמדתו המשפטית,
 13 שאין לחשוף בפני המומחה מטעם בית-המשפט את קביעות הוועדה הרפואית של המל"ל אינה
 14 "סותרת" כל טענה שטען בעבר.
 15
 16 11. מטרת הערעור לא היתה להביא לבירור האמת, אלא להגביל את שיקול דעתו של המומחה מטעם
 17 בית-המשפט. המערערים ביקשו להשיג מטרה זו על-ידי חשיפת המומחה לקביעת הנכות הכללית של
 18 המל"ל, אף שלא פעם נפסק שהדבר אסור. הערעור נדחה. המערערים ישאו בהוצאות המשיב 1 בסך
 19 5,000 ₪.

20
 21 ניתן היום, כ"א חשוון תשע"ו, 03 נובמבר 2015, בהעדה הצדדים.
 22

23 ירון בשן, שופט בכיר
 24
 25
 26